

PAUL MIRANDE

SAMBABALLEN

VERHALEN AAN DE ZUIDERKEERKRING

BRUSSEL, 2017.

PUNKVERDRIET

(2^E EN LAATSTE DEEL)

FIN-DE-SIECLE-CYCLUS

(2^E DEEL)

aan Antonio Martins

“De zevende dag besteedde
God aan Rio.”

Reisgids

POLITIE MISHANDELT STRANDGANGER

PROSTITUEE DOCTOR IN DE FILOSOFIE

CONSUL LEIDT DUBBELLEVEN

VOETBAL IS OORLOG EN VREDE

VIDEOPELER BEDREIGT ROYAL NAVY

ONGELETTERDE GEK OP LETTEREN

ZON LOST SCHULDENCRISIS OP

ANTROPOLOOG ZELF ANTROPOFAAG

KINDSTER OPNIEUW VERWEESD

PATER ERKENT VADERSCHAP

VREEMDE AGITATOR UITGEWEZEN

Palmboom

Bordeel

Homo

Voetbalfan

Videospel

Krantenkiosk

Zonnebank

Mensenvriend

Kinderziel

Nonnenvlees

Beestenwagen

Palmboom

1. Baai

Op veertien februari van het jaar waarin de Queen de Falklands opnieuw bij haar rijk inlijfde, nam Ben Bosch op Charles-de-Gaulle plaats in een DC-10 van Air France. Bestemming ? Rio de Janeiro. Ben wou in Rio niet zozeer het carnaval gaan vieren dan wel op een zandstrand, in de schaduw van een palmboom, op adem komen. Dat cliché, veelvuldig gebruikt in reisreclames, werd meestal geassocieerd met het paradijs waar de boom van kennis van goed en kwaad nog onaangeroerd bleef. Waar de mens nog in alle onschuld kon rondlopen zoals ie ter wereld kwam : poedelnaakt en zich van geen kwaad bewust !

Zelfs het carnaval van Rio, dat jaarlijks in februari toeristen van over de hele wereld lokte, belichaamde ergens die gelukzalige toestand van voor de zondeval. Paradeerden godgelijke lichamen op het duivelse ritme van de samba niet nagenoeg poedelnaakt door de straten ? En gutste het zweet onder de tropische zon niet van hun dansende lijven ? In het Avondland moesten carnavalisten, in welke outfit ook, zich inbakeren. Carnaval had er immers op het eind van de winter plaats. En met reden, want carnaval werd geacht de laatste uitbarsting te zijn van vleselijke verlangens nadat de wintervoorraden waren uitgeput en er gevestigd diende te worden !

Ben vastte niet maar hield sowieso van steden die ieder op hun manier in het water werden weerspiegeld. Amsterdam, Parijs, Venetië of New York lagen evenwel in het noordelijk halfrond. Ook vond je er geen stranden zoals die van Flamengo, Copacabana of Ipanema waar je het hele jaar door aan de rand van de baai of de oceaan kon liggen zonnen.

Hoezeer het zonnige zuiden hem ook aantrok, toch stak Ben de oceaan niet over om lui achterover in de zon te gaan liggen. Hij wou zich in de eerste plaats gaan bezinnen over zijn toekomst maar moest daarvoor uiteraard eerst in het reine komen met zijn verleden. Afgelopen zomer had hij bij een alleenstaande moeder, Daisy, een kind verwekt. En hij wist bij God niet hoe daarmee om te gaan. Hij wist zelfs niet hoe je een dergelijk kind moest noemen. Een bastaardkind ? Maar hij was niet getrouwd ! Een liefdeskind ? Maar er was geen liefde aan te pas gekomen ! Een natuurlijk kind ? Maar waren alle kinderen dan niet natuurlijk ?

Sandrine, Bens huisgenote, zou zich samen met haar hartsvriendin Daisy over het kind ontfermen. Dat was intussen al beklonken. Ben was dus goed op weg de ongewenste vader te worden van een door twee moeders vertroeteld kind.

Al waren een aantal van zijn leeftijdsgenoten reeds met luiers en kinderwagens in de weer, toch voelde Ben zichzelf nog een kind dat leerde lopen met vallen en opstaan. Hij kon nauwelijks op zijn eigen benen staan. En toch had hij het al doorgegeven, dat leven dat hij beminde zoals hij Aurore beminde. Verbeten. Compromisloos. Voor Ben was zij immers nog altijd de vrouw van zijn dromen. Nochtans had Aurore hem duidelijk gemaakt zich geen illusies te maken. Ze waren vrienden voor het leven. Geen geliefden. Zo viel Ben op Daisy. Uit pure bronst. Maar kreeg door tegen wil en dank zelf vader te worden, toch het gevoel voortijdig zijn onschuld te hebben verloren. De onschuld die hij had gevoeld in Aurore's armen toen ze samen, amper een halfjaar geleden, op tv naar het huwelijk keken van de kroonprins van Engeland met Diana Spencer.

2. Kim

Acht jaar geleden, het jaar waarin Ben op Le Bourget Aurore voor het eerst zag, was Charles-de-Gaulle nog een wanordelijke bouwwerf. Slechts een enkele controletoren stak toen tussen hijskranen tegen de kim af. Orly en Le Bourget waren toen de thuishavens bij uitstek van de schroef- en straalvliegtuigen van Air France. Charles-de-Gaulle verrees even benoorden Le Bourget in het tijdperk van de Concorde. Een prachtexemplaar van het deltavormig vliegtuig, waar Aurore's vader nog testpiloot voor was geweest, stond in de ondergaande zon op de startbaan te schitteren. De Concorde vloog toen ook tussen Parijs en Rio, zij het met een zeer kapitaalkrchtig publiek en niet voor lang meer. De supersonische vluchten tussen de lichtstad en de strandmetropool zouden een maand later immers definitief worden gestaakt.

Die winderige kille zondag, waarop nota bene Sint-Valentijn werd gevierd, voelde Ben zich niet in zijn sas op Charles-de-Gaulle. Hij had veeleer het gevoel zich zonder de bescherming van een ruimtepak in een ruimtestation te bevinden. In de avondschemering leken de witte en rode lichtjes van de opstijgende en landende vliegtuigen zelfs hun eigen sterrenstelsel te vormen. Haast voelde Ben zich als een alien op een ufo-basis. In de helverlichte glazen kokers die hem naar zijn vliegtuig sluisden, kneep Ben zich zowaar in de arm om zich ervan te vergewissen dat hij niet droomde.

Bij het betreden van de DC-10 voelde hij zich als een figurant in een sciencefictionfilm die niet anders kon eindigen dan met een apocalyptische explosie. Zelfs de glimlach van het boordpersoneel dat hem zijn plaats aanwees, leek hem irreëel. Als in een bioscoopzaal volgde hij lijdzaam alle instructies van de stewardessen op en installeerde zich op zijn plaats naast het raampje, vlakbij een nooduitgang.

3. Wicht

Pa en Ma Bosch waren niet op de hoogte dat zij weldra opa en oma zouden worden. Om de familie een schandaal te besparen, zouden zij ongetwijfeld op een huwelijk aandringen. Maar van een huwelijk kon voor Ben geen sprake zijn. Hij was niet alleen niet verliefd, een bezwaar dat Ma zó van tafel zou vegen, maar vond ook dat de relatie die in dat ene kind had geresulteerd geen enkele toekomst had.

Nu had iedereen die Ben over zijn toekomst aansprak een andere voorstelling van hoe die er moest uitzien. Voor Ma was het een familiealbum met foto's van schattige baby's en vakanties in verre landen. Voor Pa staatsiefoto's en krantenknipsels waarin Bens prestaties werden geprezen. Voor Ben zelf was het dan weer een groot vraagteken. En nu dat wicht in aantocht was dat hij niet had gewenst, werd het vraagteken zowaar gevolgd door een uitroepteken !

Om van de bemoeienissen van zijn ouders gespaard te blijven, was Ben van plan hen slechts na de geboorte te onthullen dat zij grootouders waren geworden. Een overzeese reis leek hem de beste formule om zijn vaderschap zo lang mogelijk geheim te houden.

De enige maar was hoe hij zijn reis naar Rio kon verkopen. Hij had na drie maanden werken toch nog niet genoeg verdiend om al een luilekker leven te gaan leiden in de tropen ? En zo verzoon Ben dat hij na zijn proefperiode als jurist bij Rosencrantz & Guildenstern, die van half oktober tot half januari liep, in februari in Rio met een geheime opdracht was belast. De opdracht was strikt geheim omdat Rosencrantz & Guildenstern kapers op de kust vreesden, codetaal voor concurrenten.

Ma vond dat Ben voor zijn familie geen geheimen mocht hebben. Maar Pa sprong Ben in deze bij. Als een door de wol geverfde zakenman begreep hij maar al te goed dat Ben zijn job zou verliezen indien later bleek dat hij zijn lippen niet op elkaar had kunnen houden. Vrouwen konden volgens Pa sowieso hun mond niet houden.

En passant feliciteerde Pa Ben dat hij naar Rio werd gestuurd. Pa beweerde een speciale band te hebben met die stad. Rio werd immers twee jaar na de zogeheten ontdekking van Brazilië, uitgerekend op twintig januari, Pa's verjaardag, voor het eerst verkend. In de waan de monding van een stroom te hebben ontdekt, daar waar zij eigenlijk met een baai te maken hadden, noemden de Portugezen de plek 'Rio'. En omdat zij die ontdekking in de maand januari deden, voegden zij er 'de Janeiro' aan toe. Alsof het de doodgewoonste zaak van de wereld was steden aan de rand van stromen te bedenken met namen van maanden !

Ook Pa was twee decennia geleden door Rio aangetrokken geweest. Het jaar waarin John F. Kennedy werd vermoord, had Pa gepoogd in het noorden van Rio een brouwerij te stichten zoals die welke oom Emiel in het westen van Brussel had gesticht. Op het einde van de negentiende eeuw was dat, het jaar waarin de Eiffeltoren werd voltooid. Pa wees onder meer op het feit dat Brazilië een republiek werd in het stichtingsjaar van de brouwerij. Natuurlijk diende de spontane gisting in de Guanabarabaai met andere middelen in gang te worden gezet als in de Zennevallei. Maar de kersen konden door andersoortig rood fruit worden vervangen. Helaas werden de autoriteiten in de gloednieuwe hoofdstad Brasilia, waar Pa mee onderhandelde, tijdens het daaropvolgend jaar door aftandse generaals aan de dijk gezet.

Pa deed tien jaar later, het jaar dat Salvador Allende in Chili ook door een coup van aftandse generaals ten val kwam, nog een poging. Het Braziliaanse regime kwam datzelfde jaar in de Brusselse eeuwfeestpaleizen zijn exportproducten promoten. De lakeien van het regime wezen Pa er echter op dat ze de export waren komen promoten, niet de import. Van dat evenement, Brasil Export geheten, bracht de toen vijftienjarige Ben nietsvermoedend een kleurrijk affiche mee dat hij naast een wereldkaart boven zijn bed hing. Het affiche was een mozaïek van clichés van het Christusbeeld met gespreide armen, indianen in oorlogskleuren, juichende voetballers en dansende carnavalsgangsters.

Ben bekeek het affiche zo vaak voor het slapengaan dat hij er wel over moest dromen. ‘Brazilië, een door God gezegend land met een oneindig potentieel,’ luidde de legende. Dat het door God gezegend was, was allerminst zeker. Had God die aftandse generaals anders de macht in handen gegeven en de bevolking geplaagd met honger en geweld ? Nee, toch ? Dat het land beschikte over een oneindig potentieel stond dan wel weer als een paal boven water !

4. Bank

Rosencrantz & Guildenstern hadden Ben na zijn proefperiode weliswaar gefeliciteerd met zijn prestaties maar hem in geen geval met een geheime opdracht belast. Toch vroeg Ben hen een maand verlof aan. Een volle maand. Hij wendde voor een terminaal zieke oom, die in Rio een brouwerij zoals die van zijn ouders had gesticht, een ultiem bezoek te brengen. Personeelsdirecteur Cocu liet echter verstaan dat Ben geen enkel recht op verlof kon doen gelden. Het stond hem uiteraard vrij ontslag te nemen. Stagiaires kwamen en gingen. De bank leek soms een duiventil. Maar toen de oude Rosencrantz ter ore kwam dat Ben zou opstappen, liet hij Cocu bij zich roepen. Of deze soms het verschil niet kon zien tussen goede en minder goede elementen ? Bens advies was in een miljardenzaak doorslaggevend geweest. Die jongen kon de bank na zijn terugkeer ook nog grote diensten bewijzen. De fout van Cocu moest gelijk worden rechtgezet. Een goed element behandelde je niet als een hond. Zelfs een hond werd trouwens vaak nog beter behandeld !

De jongere Guildenstern, die zich met personeelszaken bezighield, werd via een interne nota geïnstrueerd Ben per direct verlof te verlenen. Ook diende hem een voorschot op zijn latere loon te worden gestort. Ben zou dat geld ongetwijfeld hard nodig hebben indien hij zijn terminaal zieke oom tot het bittere einde wilde bijstaan !

5. Kind

De ware reden voor die verlofaanvraag was uiteraard niet die terminaal zieke oom. Oom Kamiel vertoefde overigens niet in Rio maar in La Paz en verkeerde ondanks zijn hoge leeftijd nog steeds in goede gezondheid. De ware reden was dat nog ongebooren kind dat Ben vijf à zes maanden geleden bij Daisy, de vriendin van zijn huisgenote Sandrine, had verwekt. Daisy en Sandrine hadden intussen beslist dat dat kind Livingstone zou heten indien het een jongen en Océane indien het een meisje was.

Livingstone ? Océane ? Wat waren dat nu weer voor voornamen ? Livingstone, dat was toch de achternaam van die ontdekkingsreiziger die Stanley in Congo ging opzoeken ? En van Océane als voornaam had Ben, die overigens niets werd gevraagd, nog nooit gehoord. Wat kon het hem uiteindelijk ook schelen ? Als het kind maar een naam had !

De talloze brieven aan Aurore hierover belandden allemaal in de prullenmand. De zelfmoord van Françoise Fin op Château La Botte tijdens de wijnoogst van afgelopen september in de streek van Blaye had Ben nochtans uitgebreid besproken. Maar over zijn eigen vlees en bloed kon hij geen letter op papier krijgen. Het ongelukje toonde al bij al aan dat Ben een echte vent was, maar kon ook tot gevolg hebben Aurore voorgoed uit zijn leven te zien verdwijnen.

Ben zag zichzelf zijn verhaal ook niet doen over de telefoon. Hij had Aurore, net nadat ze in Parijs als therapeute op een tehuis voor clochards was aangeworven, weliswaar gebeld. Maar wegens het kabaal in de eetzaal, waar de telefoon stond, duurde het een volle minuut eer Aurore begreep dat ze Ben aan de lijn had. Zodat het gesprek, ondanks Aurore's jubelkreet nadat ze Bens stem had herkend, al gauw verzandde in het luidkeels herhalen van banaliteiten.

6. IJs

De eindejaarsperiode was sowieso al nooit Bens ding geweest. Ondanks alle overvloedige eetmalen bleef hij met een hongergevoel achter. Ondanks alle gemeente wensen, zelfs van wildvreemden, vooral van wildvreemden, voelde hij zich eenzamer dan ooit. Aan de zuiderkeerkring was het tenminste zomer. Zelfs de strengste winter was er een illusie. Sneeuw en ijs waren er ongekend. Je kon er het hele jaar door van de zon genieten.

Bij die gedachte besloot Ben naar Zuid-Amerika te reizen om er zijn hart maar ook zijn lichaam te verwarmen. Over zijn bestemming hoefde hij niet lang na te denken. Het affiche dat jarenlang naast een verkleurde wereldkaart boven zijn bed had gehangen, wees hem vanzelf de te volgen route aan. Bovendien was Ben tijdens zijn driemaandelijks verblijf bij Rosencrantz & Guildenstern bevriend geraakt met Antonio Martins, een rasechte Carioca. Die kon urenlang over zijn geboortestad doorbomen. Ook Pa, wiens steun Ben sowieso kon gebruiken, zou makkelijk te paaien zijn. Pa verwees vaak, tot grote ergernis van Ma, naar Rio als naar de plek waar hij op een zandstrand, in de schaduw van een palmboom, zijn oude dag wou doorbrengen.

Daar was Ben weliswaar niet aan toe. Pa hield hem vaak genoeg voor dat de toekomst hem toelachte. Jeugdzonden hoorden daar nu eenmaal bij. Net als kinderziekten bij kinderen. Maar nu hij zelf een kind had verwekt, huiverde Ben bij de minste toespeling op kinderen. Hij die steeds zijn kindertijd had verheerlijkt, voelde zich thans niet lekker wanneer het over kinderen ging. Hij begreep plots ook waarom Aurore onder geen beding, ook later niet, kinderen wou.

Ben wou Aurore voor zijn vertrek mondeling meedelen dat hij op het punt stond vader te worden. Dus schreef hij haar half januari op een wenskaart met een sneeuwlandschap dat hij op zondag veertien februari vanuit Parijs naar Rio zou vliegen. Hij wou zich aan de overkant van de

ocean gaan bezinnen over zijn toekomst. Of ze elkaar voor zijn vertrek nog konden zien ? Tenslotte waren ze nog altijd vrienden !

Aurore gaf Ben hierop, ook al op een wenskaart, maar dan één met een tropisch eiland vol palmbomen op de achtergrond, afspraak aan de voet van de Eiffeltoren. Net naast de brug over de Seine bevond zich de kiosk waar zij iedere dag haar krant kocht. Daar zou ze op hem wachten. Ze had hem nog zoveel te vertellen, schreef ze. Ook wou ze hem waarschuwen voor de losbandige godinnen van het carnaval. Losbandige godinnen van het carnaval ? Welja : die dansende carnavalsgangsters die Aurore ooit op het affiche boven Bens bed had zien hangen !

7. Brug

Die winderige Sint-Valentijn waarop Ben met een DC-10 van Air France naar Rio zou vliegen, kwam Aurore op het afgesproken uur niet opdagen. Een uur lang speurde Ben stampvoetend in de vrieskou de brug over de Seine af in de hoop Aurore te ontwaren. Tot drie keer toe dacht hij haar zowaar naar hem toe te zien snellen. Maar finaal richtte hij zich moedeloos tot de ingebakerde volkswrouw die ansichten en souvenirs, tijdschriften en dagbladen verkocht. Of ze Aurore had zien passeren ?

Een brunette uit Toulouse met smaragdgroene ogen en een glimlach die je in Parijs zelden tegenkwam ? Die kende ze zeker. Ze kende al haar vaste klanten. In het weekend kwam Aurore echter nooit langs. En nu het Valentijnsdag was ...

‘... behoort ze sowieso bij haar vriend te zijn !’ vulde Ben bitter aan terwijl de vrouw bevestigend knikte.

Ben kocht een ansicht met een hele reeks elkaar opvolgende bruggen over de Seine. Hij had vaag het idee ze Aurore vanuit Rio op te sturen met de wat raadselachtige opdracht : ‘Aan de clochards onder de bruggen tussen jou en mij !’

Ben rekende erop dat Aurore de boodschap perfect zou begrijpen. Wat hij zich immers niet zonder zelfbeklag afvroeg was of er nog bruggen waren tussen hen. Zo ja, huisden er clochards onder. Clochards die zij in dat tehuis opving terwijl hij nu moederziel alleen verder moest !

Ten einde raad draaide Ben zich een laatste keer om en keek de Eiffeltoren aan alsof deze hem iet of wat kon troosten.

Ben was amper vier toen ie voor het eerst aan de voet van de Eiffeltoren stond. Charles de Gaulle ontsnapte die dag aan een aanslag van rebelse generaals. Die vonden dat de Franse president hen had verraden door de onafhankelijkheid van Algerije te erkennen. Dat nieuws zou echter pas de dag nadien bekend worden. En dan nog zou Ben het niet hebben begrepen.

Hoe dan ook trok de vierjarige Ben die dag aan Pa's mouw, hief zijn wijsvinger omhoog en riep : 'Helemaal naar de top wil ik !'

Pa, blij verrast over het lef van zijn zoon, troonde Ben daarop mee naar de lift van de westelijke pijler. Maar naarmate ze beiden tussen het ijzeren vlechtwerk omhoog werden gestuwd, kreeg Ben het steeds meer benauwd.

Toen ze op de eerste etage al uitstapten, herhaalde Ben met trillende stem dat hij helemaal naar de top wilde. Hierop greep Pa zoonlief bij zijn kraag, hief hem over de leuning en liet hem een blik in de leegte tussen de vier pijlers werpen.

'Zie je Ma ?' vroeg Pa.

Maar Ben zag slechts stipjes. En weldra ook sterretjes.

Tot Pa vroeg : 'Wil je nog hogerop ?'

Waarop Ben zich zuchtend liet ontvallen : 'Ben je gek ? Het is om gek te worden !'

Ook nu overviel Ben hetzelfde draaierige gevoel. Nochtans stond hij dit keer op de begane grond. De liefde was, net als de Eiffeltoren, een brug tussen hemel en aarde. Net als de vierjarige jongen die hij ooit was, wou Ben terstond naar de top maar kreeg het, als puntje bij paaltje kwam, algauw benauwd.

Ten slotte besloot Ben zijn twee witte sporttassen op de zetel van Air France op de Champs-Élysées op te halen en de bus naar Charles-de-Gaulle te nemen. Maar net toen ie aanstalten maakte om de brug over de Seine over te steken, hield een jong Italiaans koppel hem tegen. Of Ben hen met hun eigen toestel, met de Eiffeltoren op de achtergrond, kon fotograferen ?

Dat kon ie zeker. Pas echter had Ben afgedrukt terwijl de twee elkaar hartstochtelijk zoenden of hij hoorde de kioskhoudster achter hem luid zuchten : 'Wat kan de liefde toch mooi zijn !'

8. Flits

Voor Valentijnsdag bood Air France een speciaal avondmaal aan. Een schotel met oesters. Ben at echter alleen het dessert. Een crème brûlée. En droomde, nadat zijn bijna intacte schotel was ingeleverd, weg in het schemerlicht van de cabine. Ben droomde dat hij in de riol van een miljoenenstad naar adem snakte. Een man met een bivakmuts op zat, beladen met adelaars en hakenkruisen, achter hem aan. Rondom hem krioelde het van de ratten en in iedere hand klemde hij een glinsterend mes, waar hij vervaarlijk mee zwaaide.

Ben schoot in een flits wakker en constateerde op zijn horloge dat het nog maar middernacht was.

Hoe kom ik deze nacht door ? dacht ie, en dommelde opnieuw in.

Plots lag Ben in een fleurige bermuda op een zandstrand, in de schaduw van een palmboom, naar een vliegtuig aan de horizon te staren. Het vliegtuig kwam in scheervlucht naderbij en crashte in de jungle achter Ben. Ondanks de vlammen en de rook herkende Ben de DC-10 waarin hij op Charles-de-Gaulle was gestapt. Hij veerde recht om hulp te bieden. Maar de jungle was op die plek over meerdere kilometer ondoordringbaar. Ben liep ten slotte hijgend het strand af op zoek naar een pad dat naar de plaats van de crash kon leiden maar struikelde in zijn haast over wat hij dacht een boomstam te zijn. Wat Ben echter voor een boomstam had gehouden, bleek een aantrekkelijke jonge vrouw te zijn die op haar buik in het hete zand lag te zonnen. Op een zwart slipje na, poedelnaakt. Ze draaide zich furieus met een ruk om, schermde haar borsten af met haar armen en schold Ben voor rotte vis.

Terwijl Ben in de jonge vrouw Aurore herkende, hoorde hij vanachter de palmbomen plots gekrijs. Niet van slachtoffers van de crash. Veeleer van een baby. En inderdaad kwamen Sandrine en Daisy plots te voorschijn met een wicht tussen hen beiden. Sandrine droeg een blauwe overall en dito teenslippers, Daisy was blootsvoets maar droeg het kersenrode jasje en dito

rok van het autoverhuurbedrijf waar ze voor werkte. Daisy vroeg plagerig of Aurore niet even op het kind kon letten terwijl zij met hun gedrieën – waarmee ze Sandrine, Ben en zichzelf bedoelde – wat zouden gaan snorkelen. Bij het horen van het woordje ‘snorkelen’, begreep Ben dat het een liefdesspel was en geen zwempartij. Ben weigerde maar Aurore stelde voor Sandrine en Daisy te vergezellen terwijl Ben op het kind lette, dat opnieuw begon te krijsen.

Terwijl Ben Daisy, Sandrine en Aurore hand in hand, als een driespan, in het opspattende water zag verdwijnen, besepte hij plots dat hij droomde. Hij sperde zijn ogen wijd open, slaakte een gesmoorde kreet, maar werd slechts wakker nadat een stewardess haar hand op zijn schouder had gelegd met de vraag wat er scheelde.

9. Plas

Toen Ben opgelucht het rookverbod boven zijn hoofd opnieuw zag aanfloepen, constateerde hij dat de DC-10 pal boven het Amazonewoud vloog. Tenminste, hij ging ervan uit dat het landschap onder de wolkenlierten het Amazonewoud was. Vanuit de lucht had het immers veel weg van een eindeloze reeks bedjes peterselie. Hier en daar werd in een plas water, die een vijver of een meer kon zijn, de zon weerspiegeld.

Een halfuur lang zag Ben door het raampje niets anders dan dezelfde groene, okeren en zilveren weidsheid, dichtertlijk omschreven als ‘de long der aarde’ maar waar het moeilijk ademen was. Alleen een paar wilde stammen hielden zich staande in deze op sommige plekken door kaalslag geteisterde jungle.

Waar denken de inboorlingen dan aan, vroeg Ben zich af, wanneer ze in de blauwe hemel de condensstreep zien die ons vliegtuig door het uitspannel trekt ? Dat aliens zich als kometen een weg door het heelal banen ? Of dat een zilveren vogel sterrenstof achter zich uitstoot om imponanter te lijken ?

Ten slotte landde de DC-10 op het eiland van de Gouverneur en taxiede naar het hoofdgebouw, een Concorde voorbij.

‘Binnen een maand worden de supersonische vluchten stopgezet,’ sprak de gezagvoerder, als verheugde het hem dat alleen nog subsonische toestellen Parijs met Rio zouden verbinden.

Het was stralend weer buiten. Maar pas toen Ben bovenaan de passagierstrap halt hield, overviel hem de tropische hitte. Hij snoof daarbij allerlei geuren op die hij niet direct kon thuisbrengen maar die hem nog het meest herinnerden aan hete zomers in Zuid-Frankrijk. Alleen het sjirpen van de krekels ontbrak. En de geur van lavendel. Maar de hitte was zalig. Als je bedacht dat hij in Parijs in de winterse kou nog had staan stampvoeten maar hier de eerste zweetdruppels van zijn voorhoofd veegde !

10. God

Nadat zijn paspoort was afgestempeld en zijn twee witte sporttassen waren opgehaald, stapte Ben in de eerste de beste taxi. Hij gaf hotel Belo Horizonte in Flamengo op. En vroeg de taxichauffeur na een poos in het karige Portugees dat hij in recordtijd had aangeleerd of hij een persoonlijke vraag mocht stellen.

De chauffeur, een kale man met een snorbaard, knikte en Ben vroeg hem waarom iedereen over Rio altijd zei dat God er de zevende dag aan besteedde. De zevende dag deed Hij niets. Nada !

De chauffeur draaide zich half om en stamelde iets onverstaanbaars dat als een vloek klonk. Toen Ben echter aandrong, antwoordde hij : ‘God zal heus wel de zevende dag aan Rio hebben besteed, maar waarom heeft Hij er nadien Zijn handen van afgetrokken ?’

Ben vreesde die repliek niet goed te hebben verstaan en vroeg de taxichauffeur haar te herhalen. Bedoelde hij misschien dat de mooiste stad ter wereld hopeloos verloederd was ? Of had hij zijn geloof in Gods almacht verloren ?

Om op die vragen niet meteen te moeten antwoorden, deelde de chauffeur Ben mee dat de favela Providência, waar ook hij woonde, aan de rechterkant van de taxi opdoemde. Het was nota bene de oudste ter wereld. Opgericht op het eind van de negentiende eeuw. Door soldaten die in de oorlog van Canudos hadden gevochten. Toen ze hun soldij niet ontvingen, bouwden ze houten huizen op de heuvel. Houten en blikken huizen. Huizen uit al het materiaal dat ze maar konden vinden !

Afgelopen jaar publiceerde Mario Vargas Llosa, de Peruaanse schrijver, trouwens een boek over die oorlog. Iets met ‘het einde van de wereld’ in de titel. Nu bloeide in het noordoosten een doornachtige plant met witte oliehoudende vruchten, ‘favela’ genoemd. Daarom noemden die soldaten hun nieuwe stek ook zo !

Ben loofde de taxichauffeur om zijn kennis maar was op dat moment niet geïnteresseerd in wat hij over de favela Providência te vertellen had. Tenminste, niet zolang hij niet zei waarom hij vond dat God Zijn handen van Rio had afgetrokken.

Er volgde een lange stilte. Maar aangezien de man praatgraag was, bleek al gauw dat hij de oom van het elfjarig meisje Angela uit de favela Providência was. Angela's geval had in alle kranten gestaan, zelfs in die welke in de DC-10 waren verspreid. Zij was verkracht geworden door de zoon van de gouverneur van Rio, die als een zeer vroom man bekend stond. Toen na de schanddaad ook nog eens bleek dat Angela zwanger was, had haar vader niet gearzeld en met zijn dochter een engeltjesmaakster bezocht. Het nieuws was de pastoor van Onze-Lieve-Vrouw van Monte Claro, hun parochie, ter ore gekomen. En daarop was Angela's vader geëxcommuniceerd geworden. Dit terwijl de zoon van de gouverneur nog iedere zondag te communie ging !

‘Nooit zet ik nog een voet in de kerk !’ zei de man terwijl hij zich furieus met beide handen op zijn stuur afreageerde. ‘De duivel had zich geen betere bondgenoten kunnen wensen dan dat addereengebroid dat met vader aangesproken wil worden maar de kinderen van God in de kou laat staan !’

Alsof God die lastering niet blauwblauw wou laten, begon het plots te donderen en te bliksemen. De regen viel bij stromen neer. Ben, reeds nat van het zweet, draaide vliegensvlug zijn raampje dicht. Buiten kreeg alles iets glazigs, maar als een wassen beeld dat zijn contouren begint te verliezen ook iets kleverigs. En terwijl de ruitenwissers op volle snelheid werden gezet en de taxi door enorme plassen water ploegde, werd Ben op zijn beurt ondervraagd. Hoe lang hij bleef ? Of hij alleen voor het carnaval kwam ? Of hij aan God geloofde ? Of de democratie wel een oplossing was voor Brazilië ?

Ben loog dat hij drie weken zou blijven om het carnaval te vieren.

Over de democratie sprak Ben zich net zo min uit als over zijn geloof. Het land ging toen nog gebukt onder een achttien jaar oude dictatuur van die aftandse generaals die Pa's gesprekspartners destijds aan de kant hadden geschoven. En het was niet ondenkbaar dat de taxichauffeur Ben met zijn vragen uit zijn tent probeerde te lokken.

11. Fooi

Onder de luifel van het hotel Belo Horizonte gaf Ben de taxichauffeur een flinke fooi en haastte zich met zijn twee witte sporttassen naar binnen. Aan de receptie zat een mulattin in een bordeauxrood jasje met de initialen BH op haar gitaar een liedje te tokkelen dat wereldbekend werd als 'the Girl from Ipanema'. Toen Ben zich aanmeldde, borg de jonge vrouw voorzichtig haar gitaar weg en schikte haar zwart sluijk haar. Waarmee ze de jongeheer van dienst kon zijn ? Ben vroeg een kamer met uitzicht op de Suikerbroodberg. Die bleken allemaal bezet. Of toch niet. Ze had er gelukkig nog één vrij. Een tweepersoonskamer. Of Ben die wou ? Ben vroeg hoeveel ze kostte en betuigde, na kennis te hebben genomen van het tarief, zijn instemming. Vervolgens legde hij zijn paspoort over, tekende het hotelregister en telde het aantal cruzeiro's neer dat overeenstemde met een week kamerhuur.

Ben sprak zijn bewondering uit voor de bossanova. Het nummer dat de receptioniste speelde toen hij binnenkwam had hij ook ooit wel eens gespeeld. De jonge vrouw lachte hierop wat verlegen twee rotte tanden bloot, gaf Ben zijn kamersleutel en bezwoer hem op het strand op zijn hoede te zijn voor zakkenrollers.

12. Zand

Op het strand dacht Ben, die op een tot bermuda versneden bluejeans na naakt in de zon was gaan liggen en het zand naast zich helemaal gladstreek : Als ik nu eens tabula rasa maakte ? Al wat ik de afgelopen zeven maanden heb meegemaakt overboord gooi ? Me laat meeslepen door wat Aurore de losbandige godinnen van het carnaval heeft genoemd ? Waarvoor ben ik anders naar Rio gekomen ? Is het niet om de zon op mijn huid te voelen ? Om mijn hart maar ook mijn lichaam te verwarmen ?

Bij deze gedachte viel plots de schaduw van een vanop Santos-Dumont opgestegen DC-3 als een blinddoek over zijn gezicht. Ben knipperde met zijn ogen en zag de DC-3 met brommend geluid achter de Suikerbroodberg in de stapelwolken verdwijnen. Tot slot sloot hij opnieuw zijn ogen en strekte zich wellustig uit op zijn blauw-witte badhanddoek.

Uit een rugzak die hij als scout ook al altijd bij de hand had gehad, haalde Ben die ene ansicht van die elkaar opvolgende bruggen over de Seine. Maar in plaats van de tekst over de clochards die hij in Parijs voor ogen had, had hij er intussen een citaat van Lautréamont op neergekrabbeld. Aurore was een nog grotere fan van Lautréamont dan van Arthur Rimbaud.

‘Wie zal ooit begrijpen,’ laat Lautréamont zijn held Maldoror zeggen, ‘waarom twee geliefden, die elkaar tot voor kort nog verafgoodden, voor een verkeerd begrepen woord uit elkaar gaan, de ene oostwaarts, de ander westwaarts, met de angels van de haat, de wrok, de liefde en het berouw, en elkaar niet weerzien, elkeen zich achter zijn trots verschuilend ? Het is een wonder dat zich iedere dag voltrekt maar er daarom niet minder wonderlijk om is !’

De in Montevideo geboren dichter overleed in Parijs op zijn vierentwintigste, nota bene Aurore’s leeftijd maar ook de leeftijd die Ben bij zijn terugkeer uit Rio zou bereiken.

Als ie die al zou bereiken !

Ben vreesde immers zijn verblijf in Rio niet te overleven. Niet dat hij van plan was van de Suikerbroodberg te springen. Maar in deze stad was het de doodgewoonste zaak voor een prul de keel te worden afgesneden. Wie zou daar behalve Pa, Ma en zijn zus Celine om malen ? Misschien kon Lautréamont zelfs nog van geluk spreken dat ie op zijn vierentwintigste de geest gaf in plaats van een lang maar geestdodend leven te leiden. Rimbaud was het overkomen. Paul Verlaine gaf hem de prachtige bijnaam 'l'homme aux semelles de vent', als was hij een antieke godheid. Maar voor zijn dood op zijn zevenendertigste handelde Rimbaud in ivoor, dierenhuiden, wapens en volgens sommigen zelfs slaven !

13. Buit

Terwijl Ben voortbroedde over het perspectief van een jonge dood, werd zijn aandacht plots getrokken door twee politieagenten in hemelsblauw uniform. Ze stapten uit een ook al hemelsblauw kevertje en liepen om de jachthaven van Flamengo het strand op. In looppas begaven ze zich in de richting van een donkerhuidige bink, die niets dan een donkerrode zwembroek droeg, pakte hem bij zijn armen en sloegen hem in de boeien. Ongetwijfeld een zakkenroller, dacht Ben, zoals die waarvoor de receptioniste van het hotel hem had gewaarschuwd. Toch vroeg Ben zich meteen ook af waar de verdachte de buit, indien hij dan al iets had buitgemaakt, kon verbergen. Toch niet in die donkerrode zwembroek ?

Aan de voet van de palmbomen die het strand afzoomden, zaten een handvol verliefde paartjes in de ondergaande zon elkaar te liefkozen. Terwijl de agenten de bink voor zich uit duwden, keerde Ben zijn hoofd in de richting van de Suikerbroodberg. Het water van de baai rolde klotsend het strand op en trok zich bruisend terug. In de buurt van de jachthaven speelden zwarte tieners in versleten bermuda's strandvoetbal. Toen de twee agenten kwamen aangestormd, liepen ze allemaal samen het water van de baai in. Je wist maar nooit !

De blik naar de Suikerbroodberg gewend zag Ben een vader samen met zijn zoontje een ruitvormige vlieger in de kleuren van de Braziliaanse vlag oplaten. Ben moest denken aan de talloze vliegers die hijzelf had bezeten maar ook stukgemaakt. Toen hij de winkel binnenstapte waar ze in allerlei vormen aan het plafond hingen, had hij steeds het gevoel gehad ermee boven de wolken de sterren te kunnen bereiken. Maar toen het touw waar ze aan vasthingen plots afknapte en het gevaarte capriolen makend naar beneden stortte, vloog meteen ook zijn droom aan scherven.

Hetzelfde gebeurde trouwens met deze vlieger : hij kwam na een duizelingwekkende duikvlucht met zijn neus in het zand terecht. En al gauw moesten vader en zoon constateren dat ie stuk was.

Even daagde het in Bens geest dat hij zonder enige bescherming in de zon was gaan liggen. Maar hij stond er verder niet bij stil. En dacht veeleer, die wat bizarre arrestatie en een of ander van Santos-Dumont opstijgend schroefvliegtuig bewust negerend : Wat een vrede ademt dit strand toch !

Plots echter hoorde Ben uit het struikgewas achter een rij palmbomen kreten opstijgen. Kreten van angst en pijn. Ze werden door de wind, die alle bomen zacht heen en weer wiegde, gesmoord maar bereikten niettemin Bens oor. Ben draaide zich helemaal om en zag de twee agenten van daarnet inhakken op wat hij vermoedde die bink in zijn donkerrode zwembroek te zijn.

De verliefde paartjes keken nauwelijks op en gingen door met zoenen terwijl de agenten bleven slagen en schoppen.

Ben stopte zijn oren dicht en realiseerde zich, nadat hij de agenten opnieuw in hun dienstvoertuig had zien wegrijden, dat hij onbeschermd in de zon was gaan liggen.